

Naar scholen voor iedereen

Webinar
25 juni 2025

A white rectangular sign with three horizontal lines, each containing a word in bold, black, sans-serif capital letters. The words are 'HELLO', 'AND', and 'WELCOME', arranged vertically. The sign is tilted slightly to the right and casts a soft shadow on the light blue background.

HELLO
AND
WELCOME

Welkom

INHOUD

Waarom en waartoe?

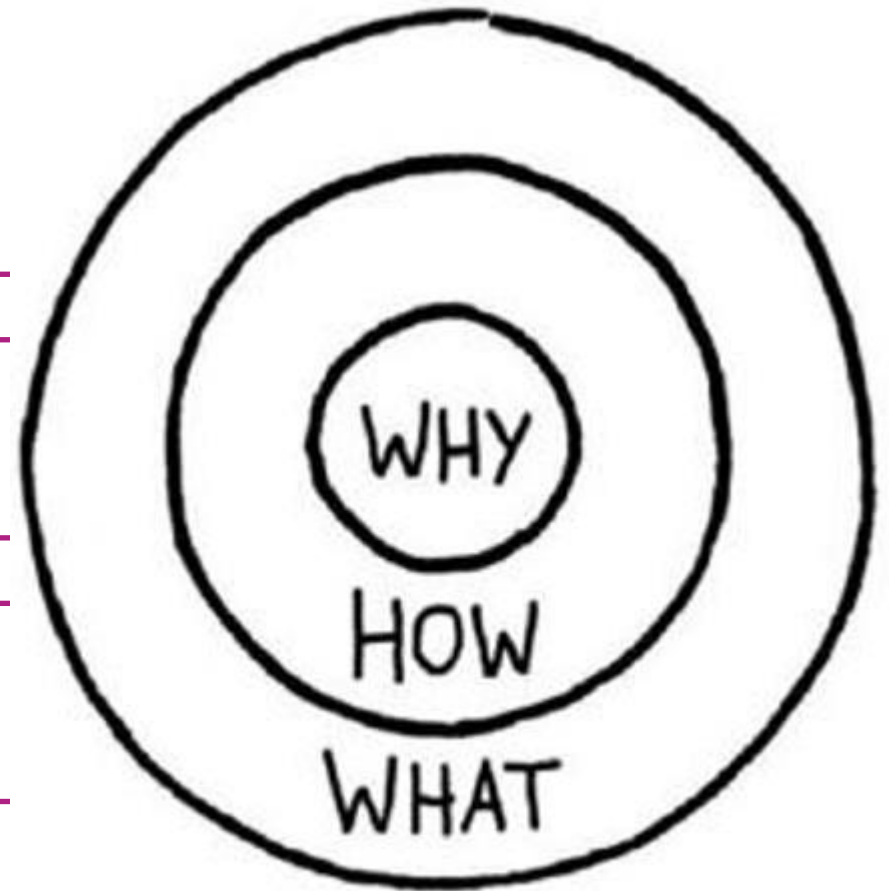
- Wat zien we vandaag?
- Vertrekpunt en visie

Hoe?

- Benadering
- DUS:
- Horizon

Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

INHOUD

Waarom en waartoe?

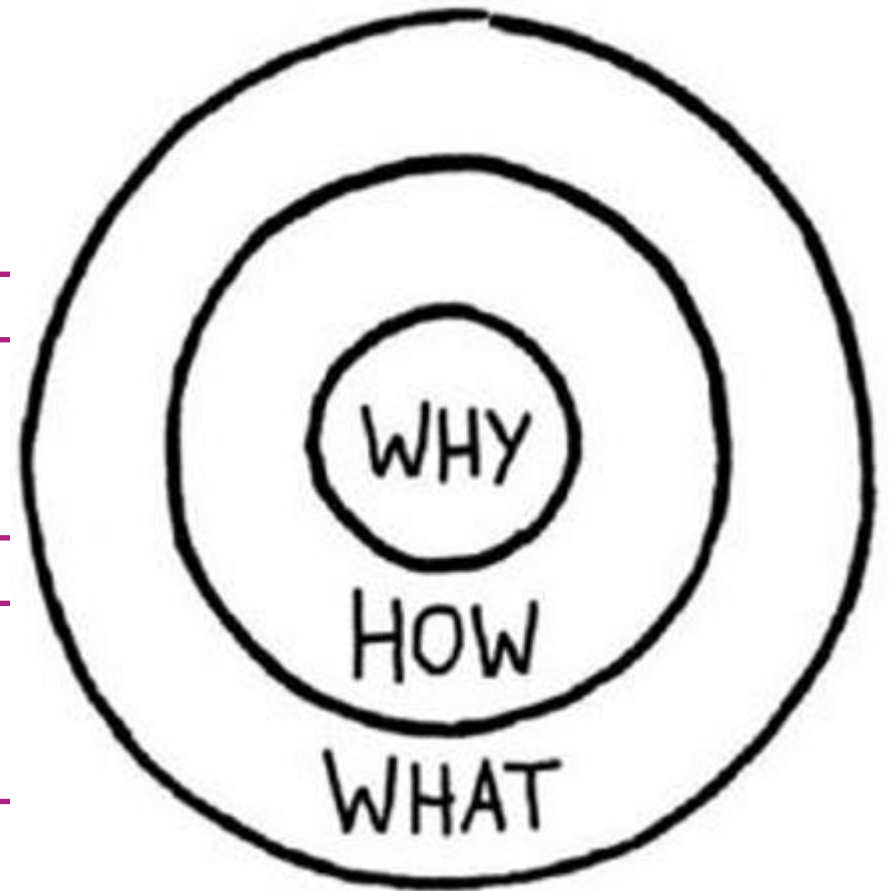
- Wat zien we vandaag?
- Vertrekpunt en visie

Hoe?

- Benadering
- DUS:
- Horizon

Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

Wat zien we vandaag?

Wat zien we gebeuren in Vlaanderen?

Wat gebeurt er rondom ons?

Systeem onder druk - barst uit z'n voegen:

- Leraren en scholen voelen druk op alle fronten toenemen
 - Verwachtingen torenhoog
 - Antwoorden steevast druppel op een hete plaat
 - Budgetneutraliteit
- Recht op leren van leerlingen in gevaar

Wat gebeurt er rondom ons?

We stellen het volgende vast

- Specifieke onderwijsbehoeften (GC-IAC)
 - Sterke toename van het aantal leerlingen in het gewoon- en buitengewoon onderwijs die ondersteuning nodig hebben:
 - Algemene stijging van buo met 13% op 4 jaar tijd
 - Heel sterke stijging van het aantal kleuters in het buitengewoon onderwijs (37% op 10 jaar tijd)
 - Algemeen sterke stijging van aanvragen LSC.
 - IAC: oververtegenwoordiging van leerlingen met armoedecontext
 - Actueel capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs
 - Sterke toename van leerlingen met SOB in DBSO
 - Moeilijke relatie tussen diagnostiek en toegankelijkheid tot zorg en ondersteuning
 - Zoekend beleid inzake inclusie (van M-decreet 2014 naar Leersteundecreet 2023)
 - Zoekende scholen, inclusief sterke, inspirerende praktijken ("Hoe kunnen we eraan beginnen?")

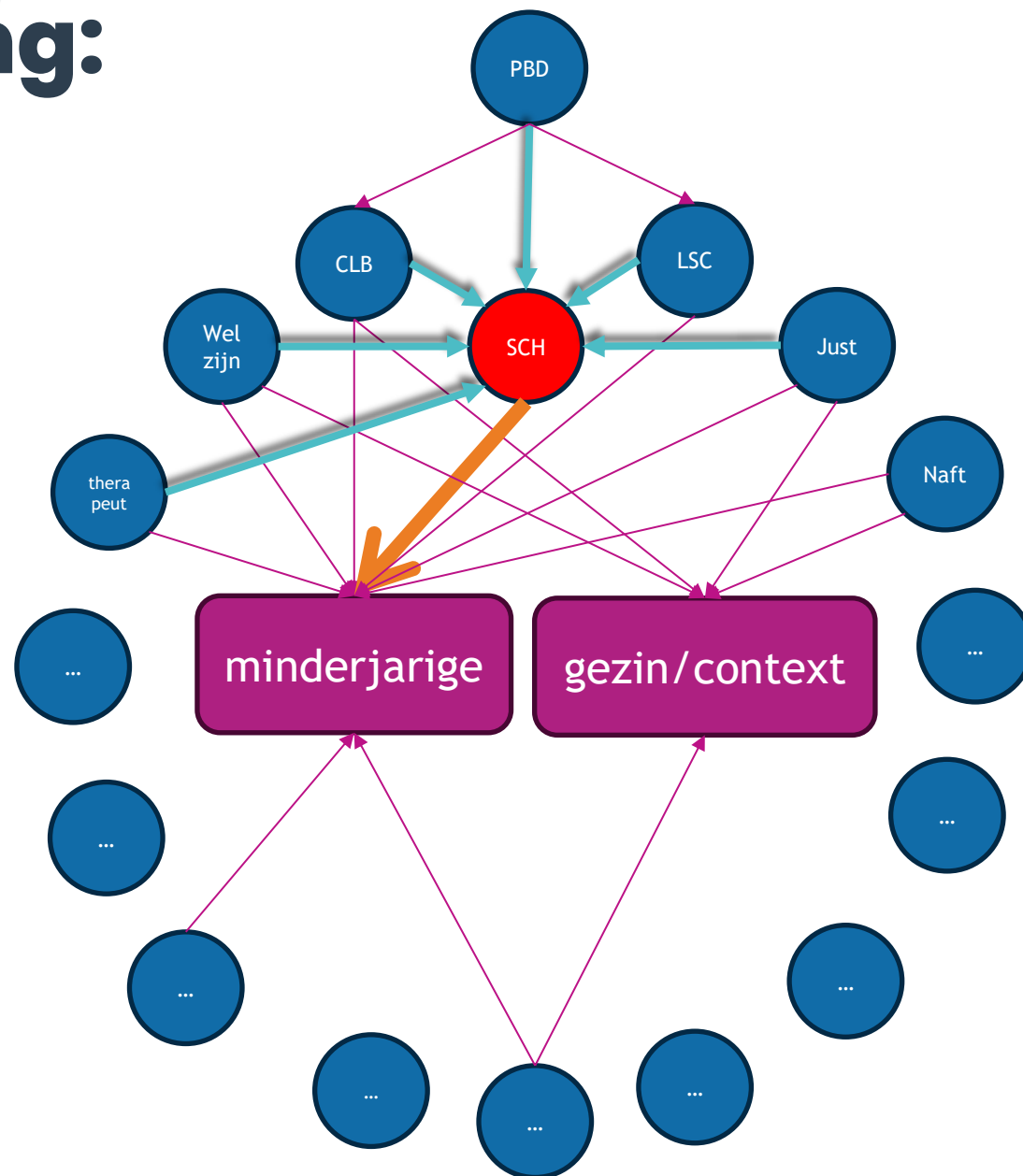
Wat gebeurt er rondom ons?

We stellen het volgende vast

- Halen van de 'lat'
 - Sterke toename van het aantal leerlingen die getuigschrift basisonderwijs niet behalen = toename B-stroom (beroepsonderwijs eerste graad secundair onderwijs)
 - Sterke toename ongekwalificeerde uitstroom secundair onderwijs
- Gedrag
 - Sterke toename definitieve uitsluitingen in basis- en secundair onderwijs
- Zoekende partners
 - Ouders en leerlingen
 - PBD
 - CLB
 - Leersteuncentra + blijvende toename vragen voor leersteun
 - Welzijnspartners
- Advies? Handen uit de mouwen!
 - Samen? Samen!

Vaststelling:

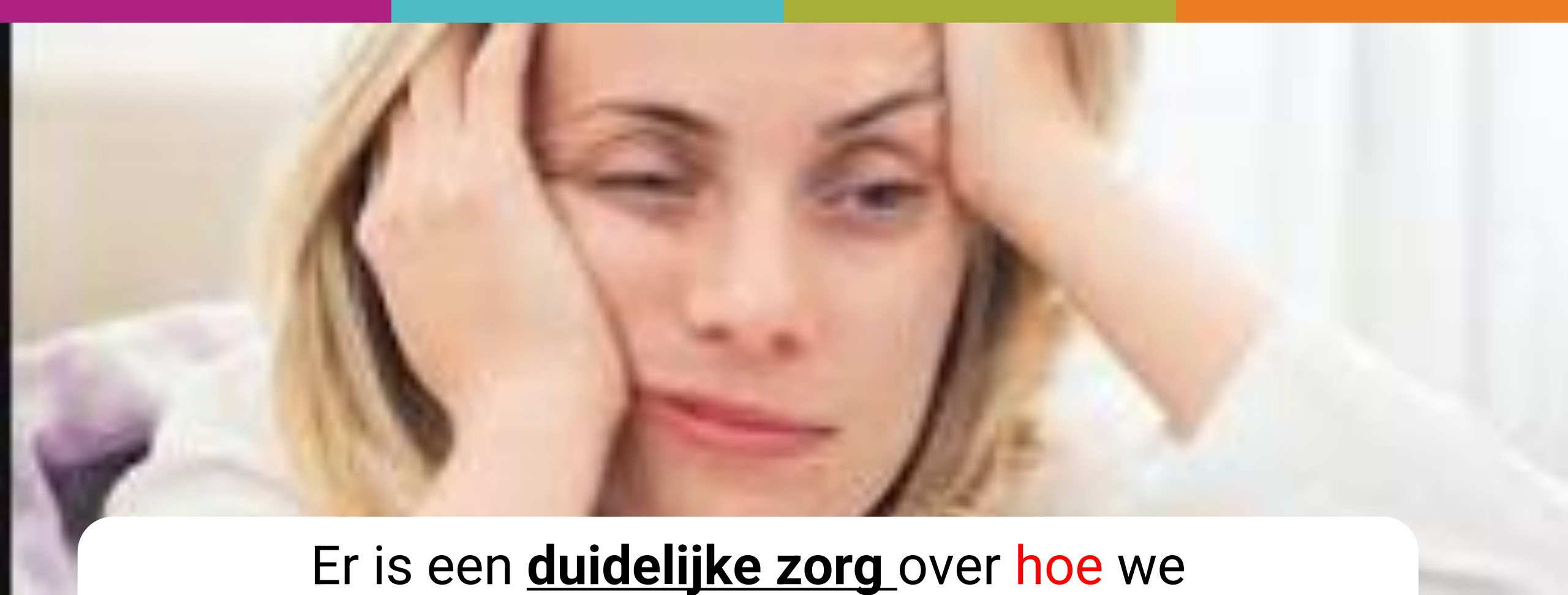

→
ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

**Op deze manier verder doen
is geen optie!**

Er is een duidelijke zorg over **hoe** we leerkrachten/scholen beter kunnen ondersteunen om sterke antwoorden te geven op de complexiteit waarmee zij vandaag geconfronteerd worden.

INHOUD

Waarom en waartoe?

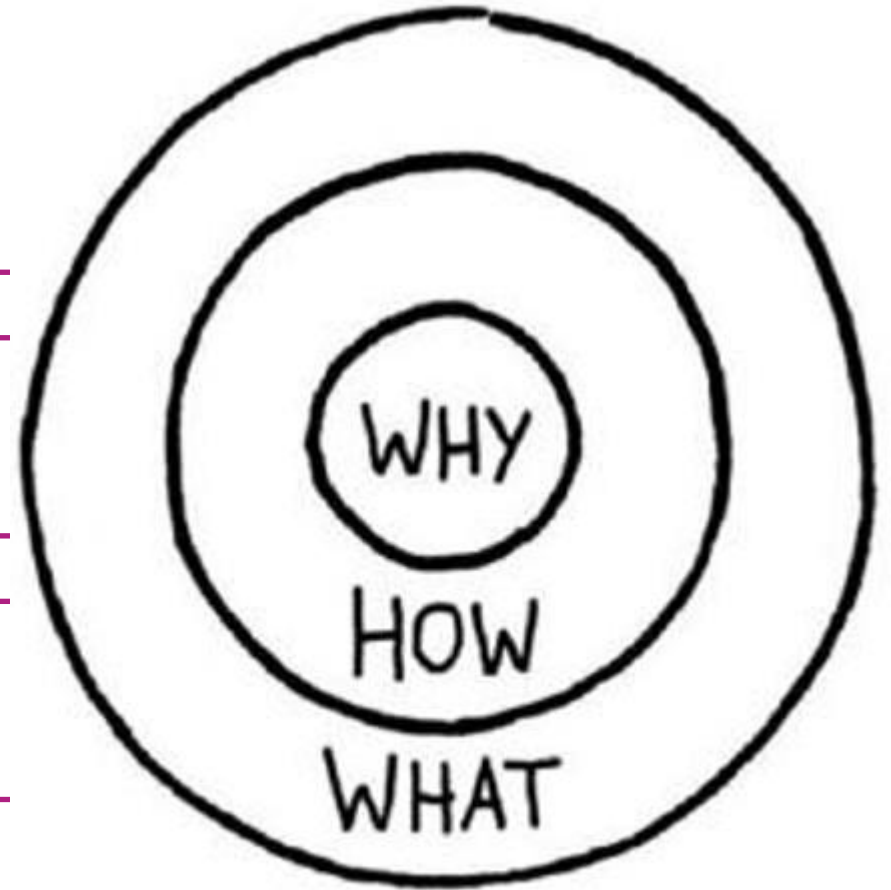
- Wat zien we vandaag?
- **Vertrekpunt en visie**

Hoe?

- Benadering
- DUS:
- Horizon

Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

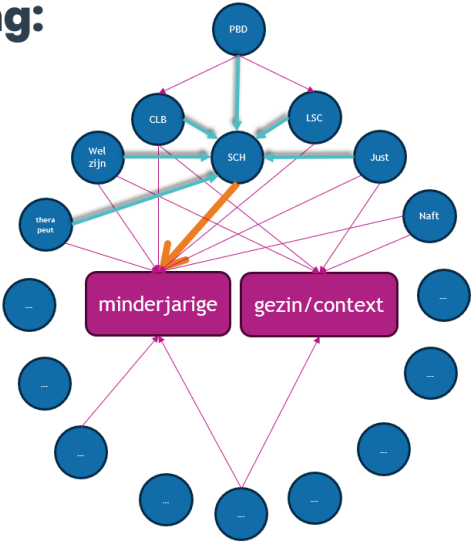
Wat hebben we als Katholiek Onderwijs Vlaanderen te doen?

naar een heldere horizon in 2040

Antwoorden?

Vaststelling:

ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

System
veranderen?

Rapport Commissie Inclusief Onderwijs

Visienota Minister Demir

Advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs: "Scholen voor iedereen"

EVOLUTIE NAAR SCHOLEN VOOR IEDEREEN

Advies van de onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs

2024

onderwijs.vlaanderen.be

Visienota van minister Demir: "visienota stappenplan richting inclusiever onderwijs"

VR 2025 0404 DOC.0263/1

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: visienota stappenplan richting een inclusiever onderwijs

Samenvatting

Deze visienota volgt op de gedachtewisseling in het Vlaams Parlement over het verslag van het Rekenhof over de in- en uitstroom naar het buitengewoon onderwijs, en het advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs.

De visienota beschrijft een aantal prangende problemen zoals het capaciteitsprobleem in buitengewoon onderwijs en de oververtegenwoordiging van leerlingen uit kansarmoede in buitengewoon onderwijs, te lange busritten voor leerlingen, het stijgend aantal vragen naar leersteun in gewoon onderwijs, en het leerrecht dat voor sommige leerlingen onder druk staat.

Op basis hiervan wordt beargumenteerd waarom er nood is aan een evolutie naar meer inclusief onderwijs.

De Vlaamse Regering beschrijft in deze visienota het traject dat ze zal doorlopen om te komen tot een visie, strategie en tijdspad voor een meer inclusief onderwijssysteem in 2040.

Daarnaast kondigt de Vlaamse Regering aan dat er deze legislatuur pioniersscholen zullen komen waarin scholen gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs en leersteuncentra zullen samenwerken. Er wordt beschreven wat er beoogd wordt met deze pioniersscholen.

Tenslotte voorziet de Vlaamse Regering de aanstelling van een commissie die zich zal buigen over de criteria voor attesteringen voor de verschillende types buitengewoon onderwijs.

Advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs: “Scholen voor iedereen”

- “One track”-systeem in plaats van “two track”-systeem:
 - Geen onderscheid meer tussen gewone en buitengewone scholen
 - Einddoel: één inclusief onderwijssysteem
- Einddoel: ‘Scholen voor iedereen’
 - Kwaliteitsvol onderwijs
 - Meer dan fysieke toegankelijkheid en ondersteuning
 - Veilige leer- en leefomgeving
- Drie leidinggevende principes:
 - Kennisrijk curriculum, minder individualisering, leerkrachten in hun kracht zetten
 - De school staat niet alleen: belang van gedeelde verantwoordelijkheid, samenwerking in multidisciplinaire teams, structurele partnerschappen met welzijn en arbeid
 - Onvoorwaardelijk inschrijvingsrecht: voor elke leerling in elke school

Advies van de Onafhankelijke Commissie Inklusief Onderwijs: 'Scholen voor iedereen'

Pioniersscholen ondersteunen om 'scholen voor iedereen' te worden:

- Nieuwe organisatiemodellen en vormen van samenwerking uitproberen (Randvoorwaarden? Drempels?)
- Coaching en begeleiding (PBD/leersteuncentrum)
- Ervaringen in kaart brengen om regelgeving aan te passen

Drie fases (van telkens 5 jaar):

- Voorbereidingsfase: pioniersscholen + onderzoek
- Overgangsfase: lessen uit de praktijk vertalen naar beleid en regelgeving
- Implementatiefase: alle scholen aan de slag

Belang van een convent tussen politiek en onderwijsverstrekkers:

- Visie op lange termijn verzekeren
- Ondersteuning pioniersscholen
- Infrastructuur (onder meer in het kader van toegankelijkheid)

Visienota van minister Demir:

“visienota stappenplan richting inclusiever onderwijs”

- Deze visienota van minister Demir volgt op de gedachtewisseling met de Vlaamse Regering over:
 - Het advies van het Rekenhof over de in- en uitstroom naar het buitengewoon onderwijs
 - Het advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs
- Prangende problemen -> argumentatie waarom er meer nood is aan inclusief onderwijs
- **Systeemverandering nodig!**
- Strategisch traject

```
graph LR; A[Consultatie-nota] --> B[Staten Generaal]; B --> C[Strategie-nota];
```
- 20 pionierscholen
 - **decreet proeftuinen**
- Commissie voor attesteringen

INHOUD

Waarom en waartoe?

- Wat zien we vandaag?
- Vertrekpunt en visie

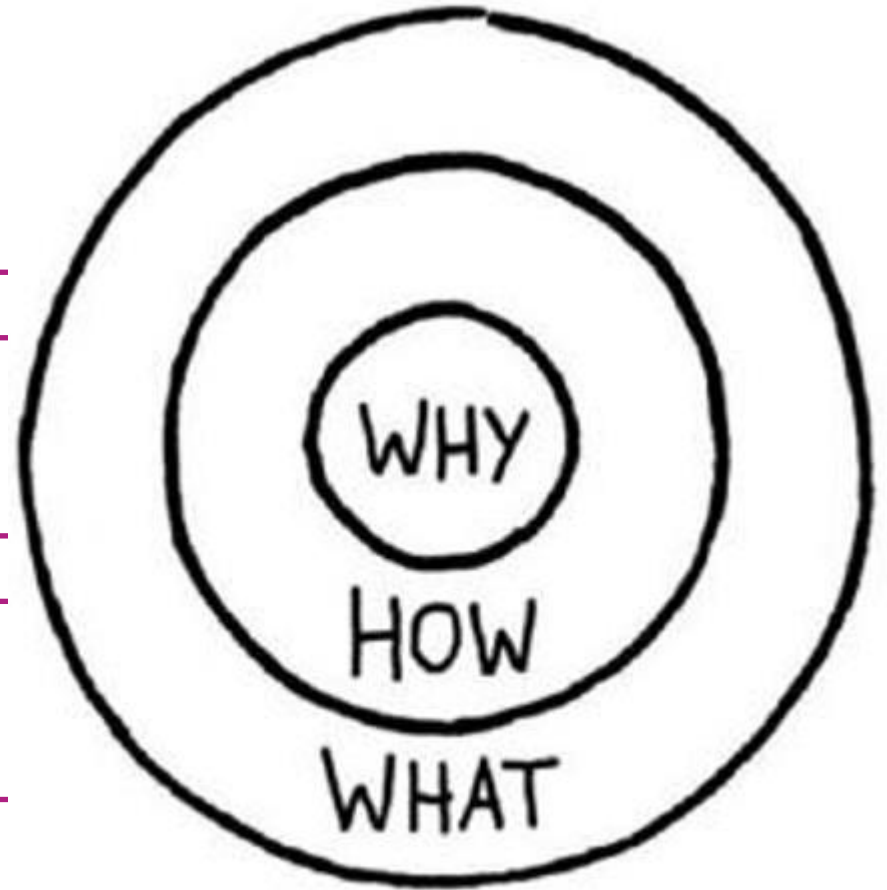
Hoe?

- Benadering

DUS:
• Horizon

Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

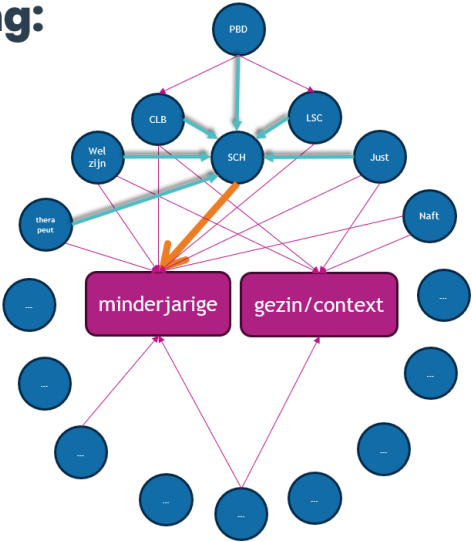

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

Antwoorden?

Vaststelling:

ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

actoren
bij creëren
OF
systeem
veranderen?

Systeem veranderen !

De derde kamer...

(Sofie Sergeant)

"een ruimte die niet van de één of van de ander is, maar een nieuwe ruimte die je samen vormgeeft."

In deze derde ruimte gaat het niet om het aanpassen van de één aan de norm van de ander, maar om **gezamenlijk onderhandelen** en creëren, zodat iedereen kan **leren en floreren**. Het is een plek waar verschillen mogen schuren, en waar juist in die frictie waardevolle leerervaringen ontstaan

INHOUD

Waarom en waartoe?

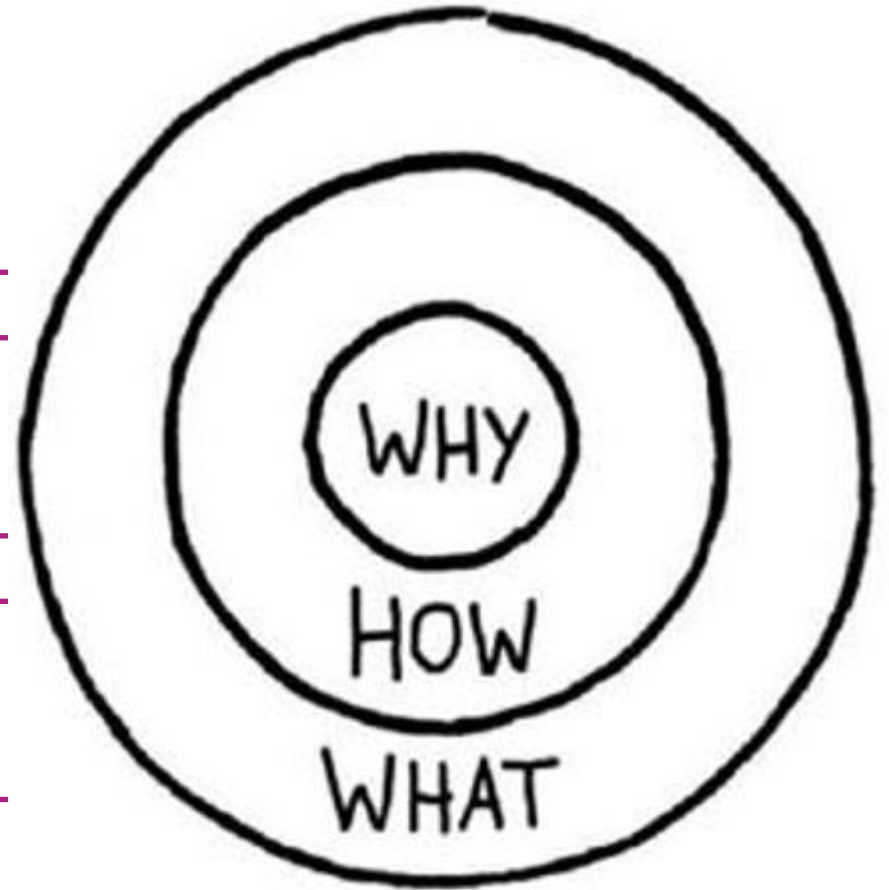
- Wat zien we vandaag?
- Vertrekpunt en visie

Hoe?

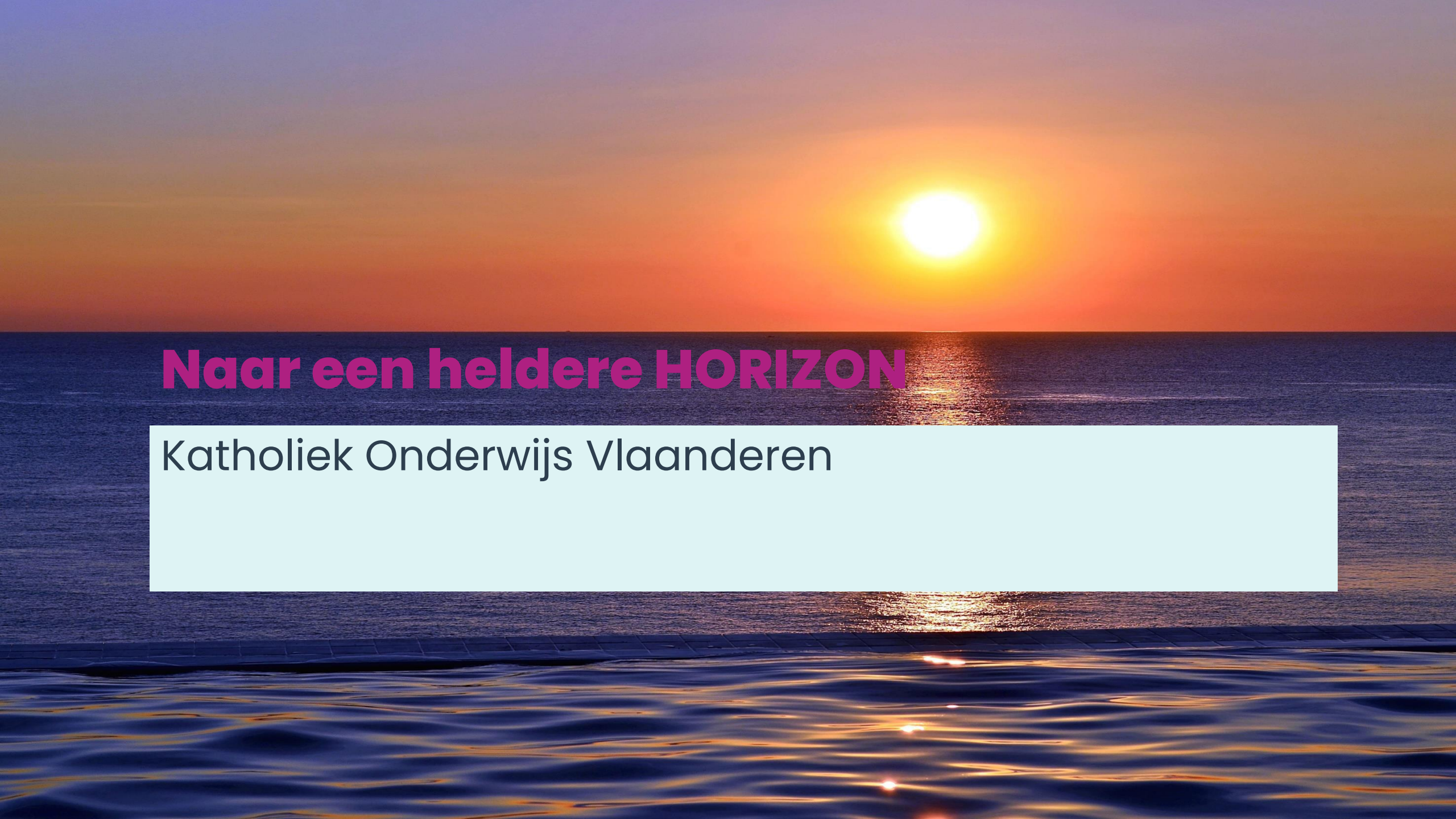
- Benadering
- DUS:
- Horizon

Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

A photograph of a sunset over the ocean. The sun is a bright yellow circle on the horizon, casting a shimmering reflection on the dark blue water. The sky transitions from a deep orange near the horizon to a pale purple at the top. In the foreground, the water's surface is covered in small, dark ripples.

Naar een heldere HORIZON

Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Naar een heldere horizon

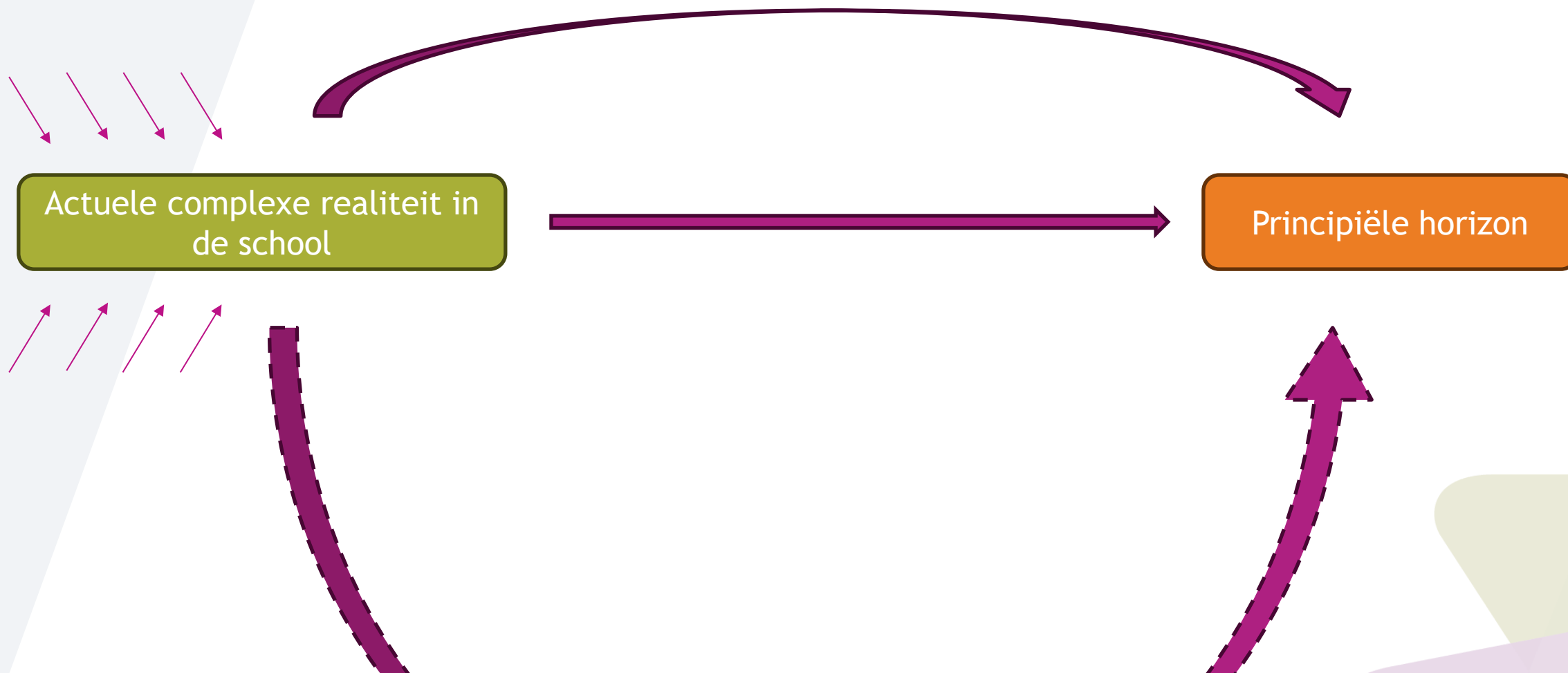
- De principiële horizon:

Vanuit onze christelijke inspiratie, onze waarden - geloof - hoop en liefde - en ons pedagogisch project kiezen we voor een transitie naar één inclusief onderwijssysteem met een heldere horizon in 2040.

We streven naar het realiseren van het leerrecht voor alle leerlingen, ook voor hen die hindernissen ervaren in hun schoolloopbaan, vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid om alle leerlingen veilig mee te nemen in een kwaliteitsvol zorgbreed en kansrijk onderwijs.

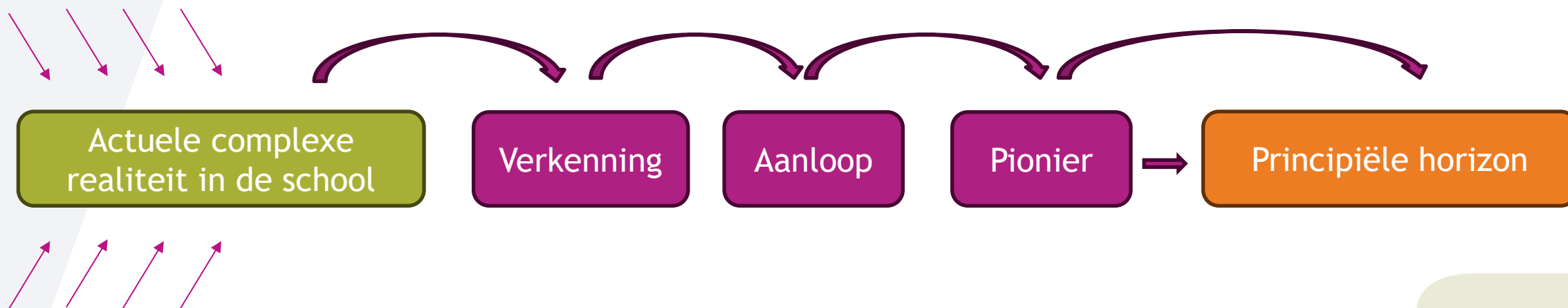
De weg er naar toe?

- Deze principiële horizon verhoudt zich tot een complexe realiteit waar verschillende actoren, perspectieven en discussiepunten aanleiding kunnen geven tot verschillende keuzes. We organiseren ons hierop door met verschillende snelheden rekening te houden.

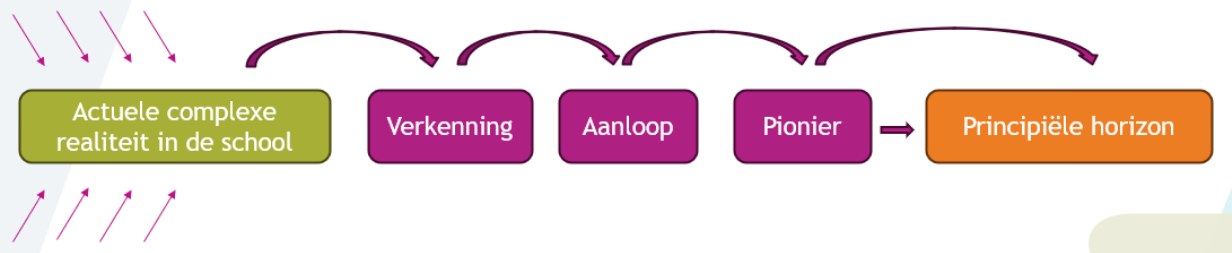

De weg er naar toe? PROCES

- Deze principiële horizon verhoudt zich tot een complexe realiteit waar verschillende actoren, perspectieven en discussiepunten aanleiding kunnen geven tot verschillende keuzes. We organiseren ons hierop door met verschillende snelheden rekening te houden.

De weg er naar toe?

- Plan over 15 jaar
 - 2025 – 2030
 - 2030 – 2035
 - 2035 – 2040
- informatiedeling - verkenningsfase – aanloopfase – pioniersfase
 - dialoogtekst ondersteunend in elke fase
- Aansluiten bij visienota Demir:
 - 2025-2026: aanloopfase ifv pionieren (Demir) / Pioniersnetwerken KathOndVla
 - 2026-2027: eerste pioniersfase (Demir)

“Startposities”

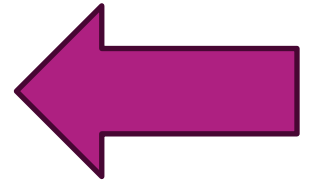
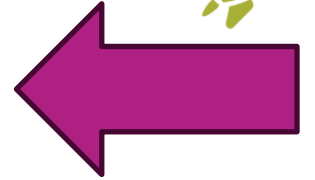
- Mogelijke thema's:
 - Handicap/beperking
 - Gender/geaardheid/geslacht
 - Etnisch culturele diversiteit
 - Opleidingsniveau
 - Armoede/sociale klasse en sociale mobiliteit
 - Taal
 - Religie
 - Migratiestatus
 - Leeftijd
 - Leerlingen zonder school of die maar beperkte tijd welkom zijn op school
 - ...
- Vertaald naar de begeleidingspraktijk/vragen/casuïstiek van scholen/netwerk:
 - IAC/GC en onverkort inschrijvingsrecht
 - Gelijke onderwijskansen
 - Gedrag, herstelgericht werken
 - Omgaan met definitieve uitsluiting
 - Diversiteits-responsieve scholen
 - B-inspired
 - Kennisrijk Curriculum
 - Anderstalige nieuwkomers
 - Ongekwalificeerde uitstroom
 - Onwettige afwezigheden
 - ...

Samenhang – Kennisrijk Curriculum – de lat hoog!

Redenen voor een nieuw leerplan

- Maatschappelijke ontwikkelingen
 - Onze samenleving evolueert. Vandaag kunnen we spreken van een superdivers Vlaanderen. Daarnaast is er ook de impact van mondialisering op ons dagelijks leven en op onderwijs.
- Ontwikkelingen in onderwijs
 - We zien bijvoorbeeld dat internationaal vergelijkend onderzoek naar de kwaliteit van onderwijs steeds meer gewicht krijgt. Een ander voorbeeld: de manier waarop wetenschappelijk onderzoek naar effectief onderwijs onze kijk op onderwijs steeds sterker beïnvloedt.
- Gelijke onderwijskansen
 - Een KRC zorgt voor meer gelijkheid. Iedereen krijgt toegang tot dezelfde leerstof, ongeacht waar je wieg stond.
- Technologische ontwikkelingen
 - Nieuwe technologische ontwikkelingen bepalen de manier waarop we met informatie omgaan. Kijk maar naar de steeds grotere rol van sociale media of de opkomst van artificial intelligence.

Samenhang – Kennisrijk Curriculum

Vaststelling:

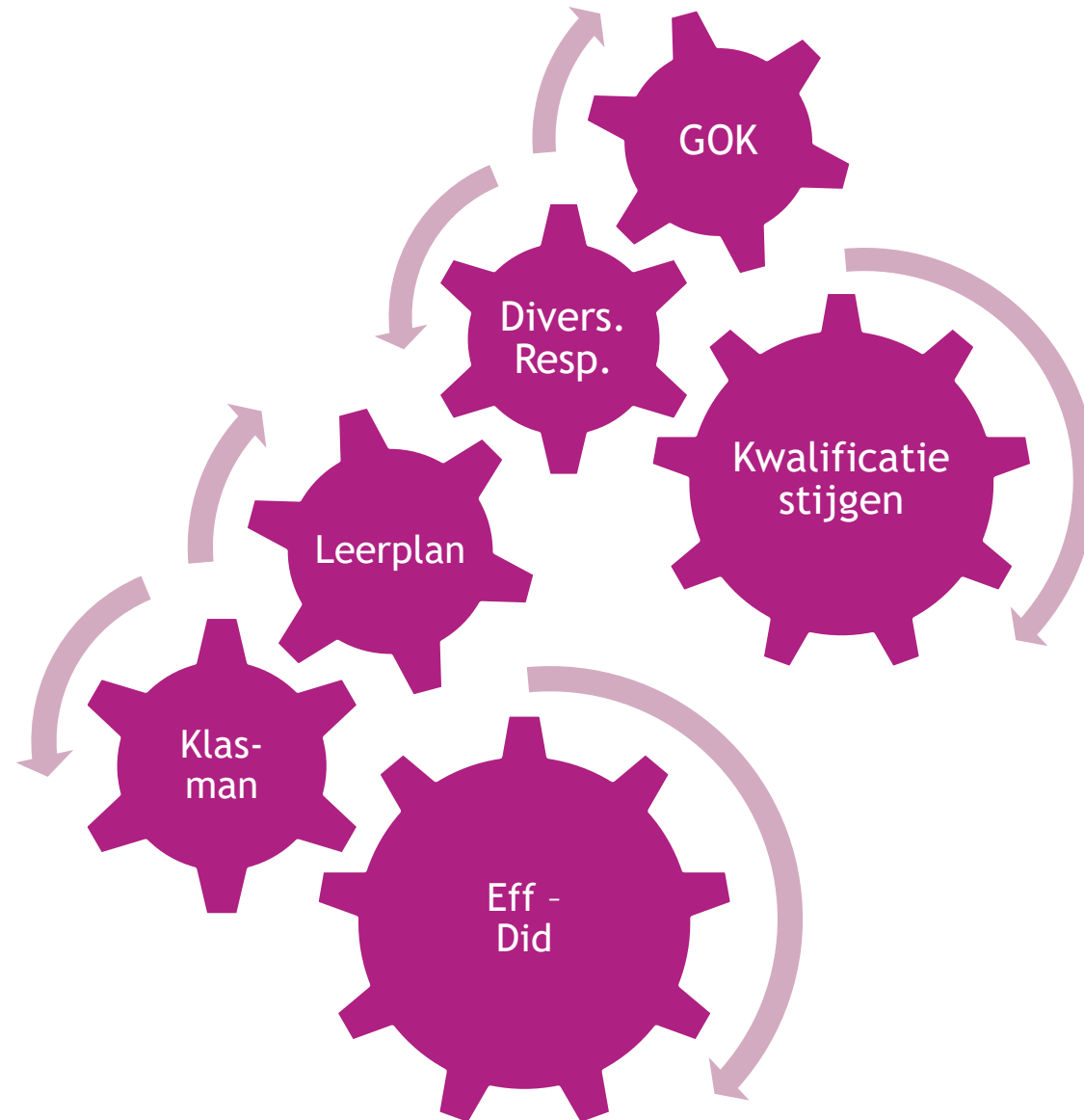
- Etnisch culturele diversiteit
- Opleidingsniveau
- Armoede/sociale klasse en sociale mobiliteit
- ...

Uitdaging:

- Gelijke onderwijskansen
- Ongekwificeerde uitstroom
- Diversiteits-responsieve scholen
- ...

■ EEN KENNISRIJK CURRICULUM WIL KENNIS GEBRUIKEN ALS MOTOR VAN EMANCIPATIE, ALS MIDDEL OM DE SOCIALE MOBILITEIT VAN LEERLINGEN TE ONDERSTEUNEN. DAT MAAKT DIT MODEL VAN CURRICULUM INTERESSANT VOOR HET PEDAGOGISCH PROJECT VAN EEN KATHOLIEKE SCHOOL.

Samenhang – Kennisrijk Curriculum

INHOUD

Waarom en waartoe?

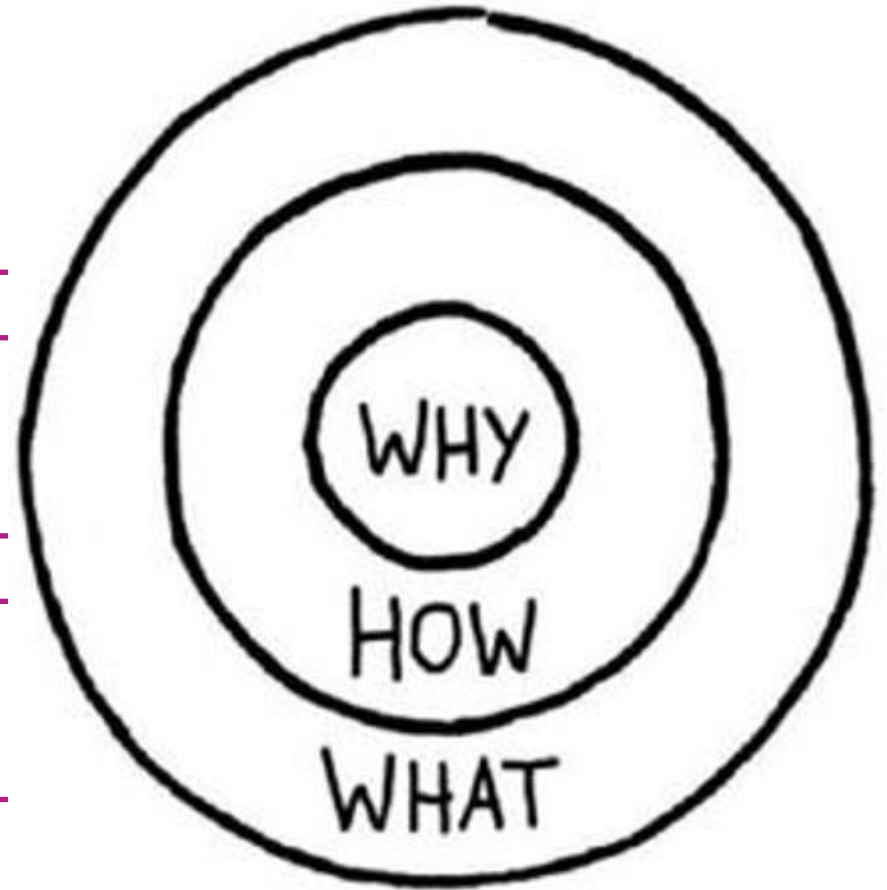
- Wat zien we vandaag?
- Vertrekpunt en visie

Hoe?

- Benadering
- DUS:
- Horizon

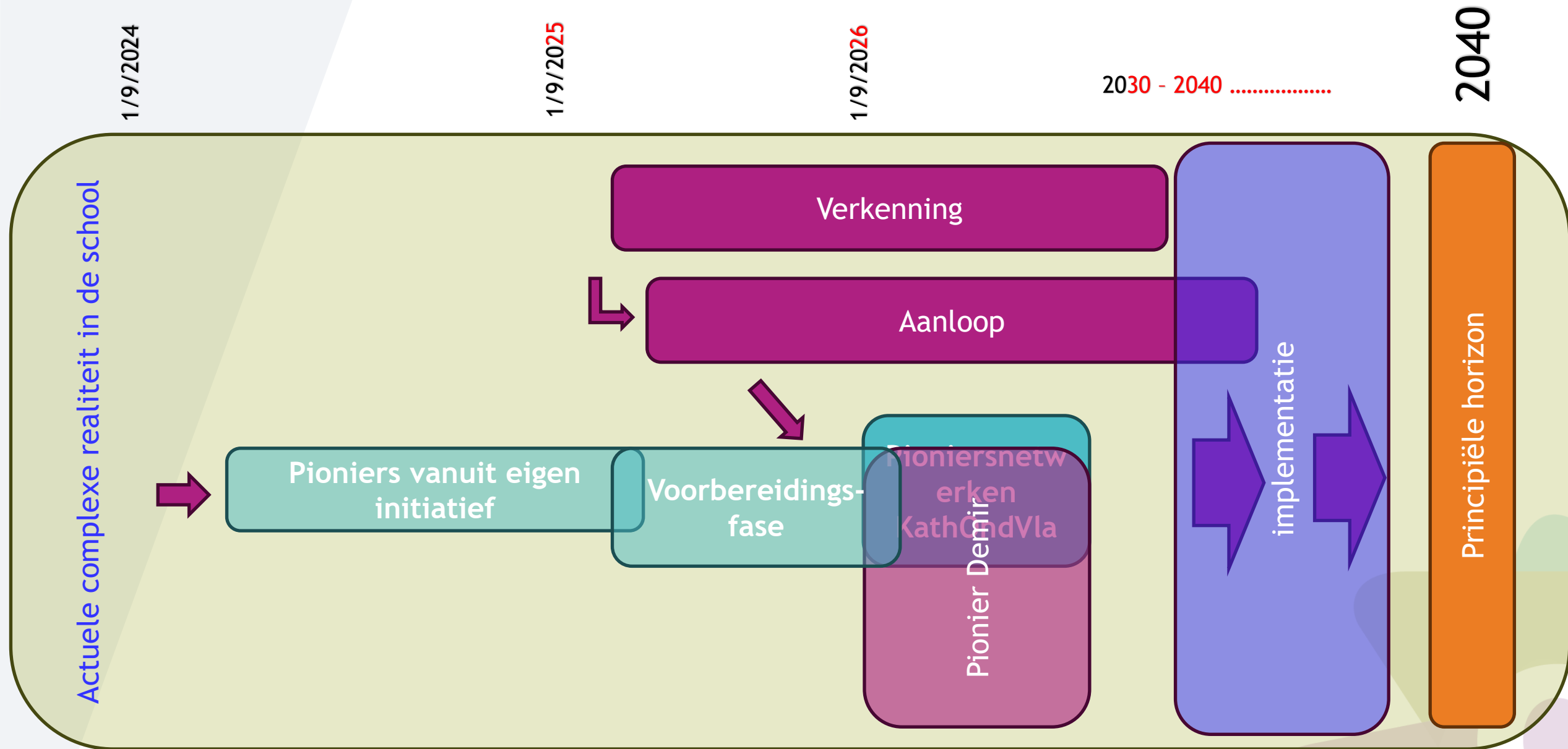
Wat?

- Samen naar de horizon
- Trajecten voor scholen

De gouden cirkel (Sinek, 2016)

De weg er naar toe: TIMING

Pragmatische discussiepunten

- Waarom zouden wij kiezen om een 'school voor iedereen' te worden? Waar zien we kansen? Waar liggen er uitdagingen? Wat is onze 'why'?
- Verantwoordelijkheid delen is heel wat anders dan gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Wat is er nodig in de samenwerking tussen onderwijs en welzijn om ten volle de gezamenlijke verantwoordelijkheid rond 'scholen voor iedereen' te nemen?
- Is dit haalbaar zonder extra financiering? Wat is het maximaal effect van -binnen de bestaande regelgeving- middelen anders in te zetten, en welke regelluwe is nodig om dit nog efficiënter te doen? Welk signaal geven we hieromtrent aan de overheid én op welke manier optimaliseren we schooloverstijgende samenwerking i.f.v. financiering?
- ... meer via

<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/scholen-voor-iedereen>

... info en aandachtspunten:

scholenvooriedereen@katholiekonderwijs.vlaanderen

Vanuit missie en visie vertrekken

1. Onderwijs en onderwijskwaliteit raken aan drie grote doelen: **kwalificatie, socialisatie en het volwassen in de wereld leren** zijn. Onze christelijke inspiratie vormt de rode draad doorheen deze doelen.
2. We **vertrouwen op de expertise** van onze leerkrachten, leerondersteuners, directies en schoolbesturen.
3. **Verbinding** staat centraal. We organiseren ons zodanig dat de **samenwerking** tussen onze leden zowel elk lid als het collectief sterker en beter maakt.

**Het pad is uitdagend, maar
precies daarin schuilt de kracht:
samen groeien!**

Vragen?

Bedankt

